

Associació d'Estudiants Progressistes

AEP

Posicionament de l'AEP sobre la convergència europea

Publicat el dimecres 2 d'abril de 2003

1. INTRODUCCIÓ:

El procés de Convergència Europea del sistema d'ensenyament superior s'està gestant des del 1988 amb la Carta Magna primer i després la Declaració de Bolonya del 1999 que dona com a data límit als estats per adaptar-se fins el 2010. Ara comença el debat que ha de definir aquest nou model de universitat encara per concretar i els estudiants n'hem de ser actor principal. Amb el nou sistema, tal i com està plantejat, l'alumne anirà a la universitat a aprendre a aprendre. La societat actual exigeix una formació continuada al llarg de la vida i l'estudiant ha de sortir de la universitat preparat per això. El fet que estiguem en un "procés" suposa que encara no està tot tancat i definit, i des de l'AEP, creiem que és on hem de incidir, és a dir el procés no el podem definir com a negatiu o positiu. Els estudiants hem de participar per donar forma a aquest nou sistema per tal de garantir un ensenyament veritablement públic i de qualitat, per a aconseguir que aquest sigui un canvi positiu. Malauradament els governants ja ens han demostrat sovint la poca voluntat de diàleg, per això hem d'anar, a diferència que amb la LOU o la LUC, un pas per endavant donant propostes i fent que siguin escoltades. De moment el govern ja ha aprovat diversos reials decrets (ECTS, Supelement al títol, homologació de títols tant nacionals com estrangers ...) i sembla que en els pròxims mesos s'aprovaran dos dels decrets més transcendents, el que regularà els títols de Grau i de Postgrau, que en aquests moments es troben en estat de projecte de decret. D'entrada la Convergència Europea parteix amb la idea de facilitar la comparació entre les universitats i els estudiants, això ha de servir per millorar entre tots i no per establir una competència ferotge entre universitats. El camí que s'està seguint però és el de fomentar aquesta competència per augmentar, una suposada, productivitat i empleabilitat. El procés de liberalització i globalització que actualment estem vivint a tot el món, no exclou a la universitat. Des de l'OMC i més concretament l'Acord General sobre Comerç dels Serveis (AGCS) ja parlen d'impulsar polítiques d'obertura d'aquests als sectors privats. Els següents són els punts bàsics que creiem imprescindibles per impedir la devaluació de la universitat pública.

2. MODEL DOCENT I CRÈDITS ECTS:

El procés de convergència europea dels estudis superiors no només pretén l'homologació de les titulacions a nivell dels estats de la Unió Europea sinó que va més enllà proposant un canvi del model docent actual. El nou model docent plantejat es basa en el concepte de la formació continuada al llarg de la vida que requereix la societat del coneixement i dona a la universitat el paper de preparar als estudiants per a que siguin capaços d'assimilar-la. Per tant, a les noves titulacions, l'estudiant no només es dedicarà a l'aprenentatge d'uns certs continguts sinó que haurà de preparar-se per a la formació continuada per mitjà de l'obtenció de certes habilitats metodològiques. En resum, l'estudiant no només anirà a la universitat a aprendre, sinó que hi anirà a aprendre a aprendre. L'eina principal que s'utilitzarà per a la implantació d'aquest nou model docent és el sistema de crèdits ECTS. Els crèdits ECTS, a diferència de l'actual model de crèdit, comptabilitzarà, a part de les hores lectives (teòriques i pràctiques), tot aquell treball que l'estudiant realitzi fora de les aules: seminaris, hores d'estudi, tutories, etc. Un crèdit equivaldrà a 25-30 hores de dedicació i, si tenim en compte el nombre total de 60 crèdits per curs, aquest canvi suposarà que l'estudiant necessiti dedicació als estudis a temps complet. Des de l'AEP veiem necessari un canvi que millori l'actual model docent que s'ha demostrat caduc i ineficaç però, per a que aquest canvi sigui real i repercuti en una veritable millora de la qualitat de l'ensenyament superior, creiem que

s'han de tenir presents els següents punts:

1.- Per a que el canvi en el model docent suposi una millora real del sistema universitari, cal obrir al si de la comunitat universitària espais de debat i diàleg amb la participació de totes les parts implicades sobre com abordar-ho i sobre les mesures a prendre per a que no resulti perjudicial per als estudiants, ni durant el període d'aplicació d'aquest, ni quan el nou model docent ja estigui implantat. Els estudiants hem de prendre part d'aquest debat com un dels actors principals.

2.- Actualment no és acceptable un model que pressuposi la dedicació completa de l'estudiant als estudis ja que l'actual sistema de beques, taxes i preus força a molts estudiants a haver de compaginar estudis i treball. Des de l'AEP creiem que la instauració d'aquest model requereix, com a premissa inqüestionable, un finançament i una assistència social que permetin l'alliberament real de l'estudiant de les seves càrregues laborals i socials.

3.- S'ha de garantir que en els nous plans d'estudi els estudiants puguin escollir entre horaris de matí o tarda, facilitant que cada persona pugui fer compatibles els estudis amb qualsevol altra activitat.

4.- Considerem necessari que l'educació ha de ser contemplada en conjunt, partint de la primària i arribant a l'educació superior. Si es vol canviar el model docent dels estudis superiors fent de "l'aprendre a aprendre" un dels seus elements clau, cal també doncs que aquesta filosofia es faci extensible als estudis anteriors (primària, secundària...) tant pel que fa a la qualitat com als continguts.

5.- La universitat ha de donar als estudiants una educació basada en tres vessants:

- ▶ Una formació amb coneixements pràctics que al mateix temps puguin servir posteriorment en el món laboral. En tot cas les pràctiques a les empreses han de ser una possibilitat que les universitats ofereixin als seus estudiants assegurant-se que les empreses on es realitzen les pràctiques garantiran unes condicions i remuneració dignes. S'hauran de millorar els organismes que s'encarreguen de vigilar el compliment dels convenis de pràctiques i s'imposaran fortes sancions a aquelles empreses que incompleixin els convenis.
- ▶ El plaer del saber; la universitat no pot estar només condicionada al món del treball ni a les "necessitats socials"; s'han de donar coneixements que fomentin l'esperit crític. Per tal d'aconseguir-ho, s'ha de fomentar el debat com a instrument fonamental de la educació a tots els seus nivells i no s'ha d'ensenyar com si els coneixements fossin dogmes inqüestionables, perquè això fomenta que els estudiants es converteixin en masses acrítiques.
- ▶ La universitat ha de complir una funció social, no en pot quedar aïllada, ha de contribuir en la construcció d'una societat més justa i participativa.

6.- El canvi de model que es planteja, suposa passar d'un model basat en la docència a un model basat en l'aprenentatge. Per a que aquest canvi sigui efectiu cal una renovació pedagògica tan del mètode docent com dels continguts i els objectius a assolir. Per a dur a terme aquesta renovació serà imprescindible una conscienciació i un esforç reals dels docents i un canvi de mentalitat per part dels estudiants.

7.- És necessari, per assolir el canvi de model, reestructurar els plans d'estudis per adaptar els continguts de les assignatures de manera que es correspongui la dedicació real que requereixen al nombre de crèdits que tinguin assignades. Per a fer això, cal establir uns criteris de mesura de la càrrega de treball de cada assignatura amb la participació, també, dels estudiants. Només així serà possible superar l'actual contradicció entre la duració teòrica dels estudis i la que veritablement necessita l'estudiant. De totes maneres, aquesta reestructuració dels plans d'estudis no pot suposar

una sobrecàrrega pels estudiants ni una pèrdua de continguts. S'han d'establir mecanismes eficaços per avaluar i qualificar les hores de treball no presencial que contempla el sistema ECTS,

8.- El model docent proposat converteix al alumne en protagonista; des de l'AEP apostem per unes classes en les que el professor continuï sent una peça essencial, fomentant, però, el debat, combinant-ho amb una participació molt més activa dels estudiants en el desenvolupament de la matèria. La realització de seminaris, participació de classes per treballar temàtiques més concretes, creació de grups de treball tutoritzats per professors i el foment i millora de l'eficàcia de les hores de consulta poden ser elements que ajudin a desenvolupar el nou model docent.

9.- Per a dur a terme aquest canvi de model docent, des de l'AEP creiem imprescindible una política decidida de contractació de personal docent. Si el nou model pretén comptabilitzar el treball de l'estudiant fora de les aules serà necessària una tutorització i un seguiment de l'alumne per part del professor. Actualment, no es donen les condicions per a que això sigui possible ja que ens trobem amb una manca de personal docent que es veu reflectida, per exemple, en la exagerada saturació de les aules a les nostres facultats i escoles.

10.- Tot aquest canvi de model ha d'anar acompanyat amb una adequació dels recursos materials que l'estudiant té a la seva disposició. És necessari un salt en la qualitat i la quantitat dels espais de treball, dels materials didàctics, de les biblioteques i els fons bibliogràfics, dels equipaments informàtics, etc. És imprescindible la igualtat entre els estudiants a l'hora d'accedir als recursos necessaris per al seguiment dels estudis per garantir una veritable igualtat d'oportunitats.

3. REESTRUCTURACIÓ DELS ENSENYAMENTS

Un dels fets que canviaran profundament la realitat universitària tal i com la coneixem és l'estructuració dels ensenyaments en dos nivells clarament diferenciats. Un primer nivell anomenat Grau de contingut més generalista i un segon, els estudis de Postgrau, que comprendrien tant els Màsters com els estudis de Doctorat.

3.1 ELS ESTUDIS DE GRAU

A l'espera de la publicació del reial decret que reguli els estudis de Grau, que es preveu per als pròxims mesos, els actuals projectes de decret ja marquen clarament com serà el primer nivell de l'educació superior.

Aquests es contemplen com uns estudis amb objectius amplis, que integrin uns coneixements generals bàsics amb una formació polivalent, així com una preparació orientada a que l'estudiant accedeixi directament al mercat laboral.

Aquest primer nivell constarà d'un total de 180 o 240 crèdits ECTS, en funció de la especificitat de la titulació.

També s'ha de mencionar que en els estudis de Grau entre un 50 i un 75% del total de crèdits seran comuns, es a dir obligatoris per a la obtenció del títol. La resta es deixarà a discreció de les universitats podent, aquesta, repartir-los com a optatius, de lliure elecció o troncal.

Des de l'AEP, pensem que aquestes reformes s'han de donar sota unes condicions mínimes que garanteixin l'essència d'una universitat veritablement pública:

1.- S'ha de garantir el dret a l'ensenyament superior i l'accés a aquest de totes les persones. Les titulacions de Grau seran aquelles on arribaran més estudiants i per tant s'han d'eliminar tots aquells obstacles, ja siguin social o econòmics, que puguin convertir la universitat en un luxe.

2.- Ens oposem fortament al fet de que es concebin els estudis de Grau tant sols com a un mitjà, ja sigui per accedir al mercat laboral o per poder cursar estudis de Postgrau. Això suposaria la seva total desvirtuació. El Grau ha de tenir en tot cas un valor per si mateix; capacitant a nivell professional però mantenint una solidesa en quant a continguts.

3.- S'ha de garantir l'acompliment d'uns objectius acadèmics de qualitat, no es poden, de cap manera, buidar de contingut, prioritzant coneixements massa generalistes. L'aprofundiment en els diferents àmbits no pot quedar relegat als Postgraus.

4.- De la mateixa manera, considerem que la pràctica totalitat d'aquells continguts optatius o de lliure elecció no poden traslladar-se als estudis de Postgrau; s'ha de mantenir, doncs, un marge de decisió prou ampli per als estudiants.

5.- Pensem que els estudis de Grau haurien de constar de 240 crèdits; tant sols aquells que per la seva especificitat ho requerissin podrien constar de 180. En tot cas, s'ha de garantir l'equivalència a nivell curricular de tots els estudis de Grau, sense caure de nou, altra cop en un sistema dual. La titulació de Grau ha de ser equivalent a nivell curricular als títols d'arquitecte, llicenciat i enginyer.

6.- La reestructuració que patiran els ensenyaments universitaris pot comportar la desaparició d'alguna titulació, que alguna diplomatura actual es relegui a Postgrau o que varies titulacions (com ara les Filologies) es concentrin en un nivell de grau comú i es deixi l'especialització pels Postgraus. En tot cas, creiem que aquesta reestructuració no es pot dur a terme en funció de criteris econòmics, si no que s'han de tenir en compte les necessitats socials i que cap àmbit de coneixement no quedi descuidat o menyspreat.

3.2 ELS ESTUDIS DE POSTGRAU

Com en els estudis de Grau, les característiques dels estudis de Postgrau encara no han estat legislades, però ja fa mesos que el PSOE va presentar el projecte del futur real decret. En els estudis de Postgrau s'integren els que condueixen a obtenir el títol de Magister i els títols de Doctor. Els primers estan orientats a dotar l'alumne d'una formació avançada, de caràcter especialitzat, en un determinat àmbit de coneixement, o bé a promoure la formació en tasques d'investigació. Els segons porten a adquirir el títol de Doctor a través de l'elaboració d'una tesi doctoral amb el requisit d'haver obtingut 60 crèdits en programes oficials de Postgrau, o s'estigui en possessió d'un títol oficial de Magister, en tot cas per a ser doctorant s'han d'haver completat un mínim de 300 crèdits en el conjunt d'estudis universitaris de Grau i Postgrau.

Des del nostre punt de vista creiem que s'han de tenir en compte les següents condicions:

1.- Primer considerem que l'actual tendència d'especialització dels sabers menysprea sovint el

caràcter humanista de l'educació superior, formant professionals molt competents en els seus àmbits el coneixement del quals, però, està subordinat a les necessitats del sistema econòmic i de producció imperant. En cap cas considerem com positiva aquesta tendència, ja que la Universitat ha de formar també persones amb esperit crític.

2.- S'ha de garantir que tots els programes d'especialització oficial s'imparteixin de forma pública.

3.- Alhora s'han de mantenir les places adequades per tal que tothom pugui tenir-hi accés

4.- Igualment, cap àmbit del coneixement pot ésser suprimit per criteris mercantilistes.

4. CATÀLEG DE TITULACIONS, ACREDITACIÓ I AVALUACIÓ

La Convergència Europea dels estudis superiors preveu l'equiparació dels títols actuals de tota la UE. L'ANECA (Agència Nacional d'Avaluació de la Qualitat dels estudis superiors) serà l'encarregada de marcar els criteris per a homologar titulacions, amb el perill de que aquestes homologacions facin desaparèixer plans d'estudi. L'ANECA a més també serà l'encarregada de l'avaluació de les diferents titulacions i de l'acreditació del professorat. Des de l'AEP demanem que es tinguin en comte les següents consideracions.

4.1 CATÀLEG DE TITULACIONS

1.- Les llicenciatures, enginyeries superiors o arquitectures que actualment tenen dos cicles i que per la seva especificitat és difícil trobar la seva equivalència a nivell europeu no poden quedar relegades a Postgrau, s'han de buscar solucions de manera que aquests estudis no quedin devaluats.

2.- El nou catàleg de titulacions no pot quedar condicionat per interessos d'empreses o organismes aliens a la universitat com els col·legis professionals. Ha de ser tota la comunitat universitària entre ells els estudiants els qui, intentant respondre els interessos i necessitats de la societat, hem de tenir el paper protagonista en la confecció del nou catàleg de titulacions. No podem permetre doncs que cap ensenyament quedi exclòs del catàleg.

3.- Un altre aspecte que l'ANECA ni ningú pot oblidar en aquest procés és la importància de l'equilibri territorial. Els estudis impartits a universitats amb menys recursos no poden quedar fora del catàleg de titulacions en favor de les grans universitats, afavorint així un centralisme que ens perjudicaria (com a poble i com a nació)

4.- Demanem que els estudiants siguin escoltats a les agències de qualificació, ja sigui a nivell estatal (ANECA) o nacional.

5.- El fet de que sigui necessària la confluència d'alguns aspectes en els estudis per assolir la convergència europea no pot ser una excusa per reduir encara més l'autonomia universitària, les universitats han de tenir un pes principal en les decisions dels nous plans d'estudis.

4.2 ACREDITACIÓ

L'ANECA serà l'encarregada de l'acreditació del professorat a tot l'Estat Espanyol i, a més del greuge a l'autonomia nacional que això suposa, és evident que portarà problemes en la correcta elecció del professorat, ja que facilitaria molt més els processos la creació d'agències d'acreditació local per donar una participació més directa de les universitats.

4.3 AVALUACIÓ

1.- De la mateixa manera que a l'acreditació del professorat també veiem necessària la creació d'agències d'avaluació local. L'avaluació però no pot convertir-se en un element que provoqui la competitivitat entre universitats fent aparèixer universitats de diferents categories. La funció del l'avaluació ha de ser purament constructiva, que serveixi per fomentar mesures que ens garanteixin un ensenyament de qualitat per a tothom, i no només pels qui accedeixin a universitats de primera categoria.

2.- Incentivar les universitats amb més finançament segons els resultats de l'avaluació només fa augmentar la diferència entre universitats. Rebutgem, per tant, qualsevol tipus de contractes programa que condicionin el funcionament de les universitats per atorgar-los aquest finançament afegit.

5. EL PAPER DEL FINANÇAMENT

La convergència europea només podrà evitar el camí de la privatització i l'elitització si aquesta es realitza, no tant sols en l'àmbit de les formes, sinó també en l'àmbit pressupostari i de finançament públic ja que actualment, la despesa pública en ensenyament és molt inferior a la mitjana de la UE. L'equiparació no tant sols pot ésser concebuda a nivell formal, sinó també a nivell material.

L'Espai Europeu s'està construint sobre una sèrie d'aspectes innovadors, que necessàriament requeriran d'un pla de finançament adequat a les necessitats, tant pel que fa al procés d'adaptació dels actuals sistemes, com una vegada consolidat. Entre les mancances vigents i els nous reptes proposats, doncs, veiem perillar el que ha de ser l'ensenyament públic.

Actualment vivim en una època en que les conquestes socials històricament aconseguides fa gairebé un segle es veuen fortament atacades i sotmeses a processos de liberalització. L'educació no n'està exempta i, tant des d'organismes com la OMC (Organització Mundial del Comerç) com des del projecte actual de construcció europea, s'impulsen polítiques de privatització dels serveis públics que poden acabar amb la qualitat social i pública de la universitat.

A l'hora de contemplar les necessitats en forma de finançament que aquest canvi suposa, creiem que s'han de tenir en compte els següents punts:

1.- Els decrets que han sortit preveuen que el treball de l'estudiant i la duració de les titulacions es contemplin en el marc d'un estudiant amb dedicació completa. S'han de tenir en compte les realitats econòmiques de cada estudiant i s'ha de fer possible que aquest pugui compaginar els estudis amb la feina. Si això no es fa, com es el cas, s'hauran d'augmentar els pressupostos per a les beques de

forma considerable de manera que les raons econòmiques no suposin un obstacle a l'hora d'estudiar.

2.- A més, centrar el nou model docent en l'estudiant suposa que la tutorització prendrà una importància més elevada al requerir-se un seguiment més personalitzat del treball de l'estudiant. S'ha d'aconseguir que el nombre d'alumnes per classe es vegi reduït dràsticament, eliminant les massificacions a les aules, per tal d'assegurar la qualitat docent. Per això caldrà fer una política més decidida de contractació del professorat, garantint la seva qualitat de funcionaris (al curs 2000-01, el percentatge de professors funcionaris no arribava al 53%).

3.- Cal crear més aules polivalents per a realitzar treballs en grup, millorar els serveis telemàtics com ara aules d'informàtica, renovar el material informàtic, alhora que, davant la importància que prenen els recursos com ara internet, facilitar-hi l'accés a tothom.

4.- De la mateixa manera cal una actualització dels fons bibliogràfics i una ampliació tant dels horaris com dels aforaments de les biblioteques.

5.- És necessari que s'impulsin les Escoles Oficials d'Idiomes dirigides tant als estudiants d'aquí com als que venen de fora, amb serveis veritablement públics, de qualitat i incrementant el que actualment és més deficitari, el nombre de places. En cap cas aquest servei pot quedar relegat a la gestió per part d'escoles privades o concertades.

6.- En cas que realment es pretengui augmentar la mobilitat es evident que s'ha de realitzar un increment en nombre i contingut de les beques de mobilitat per tal de que cap estudiant es vegi privat per motius econòmics de realitzar estudis a l'estranger.

7.- Exigim que la despesa pública respecte al PIB, a Catalunya situada al 1999 en el 0.73 %, s'equipari al la mitjana europea, la qual superava el mateix any el 1.4 %. A l'insuficient finançament de les universitats catalanes en relació amb les seves homòlogues europees, cal afegir una desigual distribució de recursos entre les mateixes que afavoreix un doble model d'universitat, amb centres que assoleixen els estàndards mitjos de la UE (com ara la UPF), i la resta que pateix els problemes de la massificació i la manca de recursos públics. Evidentment, la correcció d'aquesta desigualtat no rau en denunciar els privilegis de la UPF i demanar un empitjorament dels seus indicadors, sinó precisament en millorar la situació de la resta d'universitats, tot estenent el model de la UPF a la resta d'universitats públiques de Catalunya.

El model universitari establert es caracteritza per la competitivitat i la confrontació entre les diferents institucions. Calen polítiques de cooperació més decidides, apostant-hi amb programes de suport financer que desenvolupin i ajudin tant tasques d'investigació com d'intercanvi ja sigui del professorat com dels estudiants.

Amb el model que està sobre la taula, els costos addicionals que comporta cursar una carrera prendran una nova dimensió (transport, allotjament, alimentació, materials com ara dossiers, fotocòpies, llibres, etc.) Per això és tant important que els serveis que ofereix la universitat, les fonts financeres de les quals es nodreixi i les ajudes econòmiques que doni garanteixin la seva qualitat pública, social i justa. És el moment, per tant, de reclamar una gestió pública dels serveis de la universitat que garanteixi uns preus a l'abast de tothom.

És evident, doncs que el procés de convergència no ha de portar en cap cas un encariment global del preu de la carrera, com tampoc pot recaure en entitats privades el finançament de la mateixa.

6. MOBILITAT, IDIOMES I UNIFORMISME CULTURAL

Deixant de banda els canvis acadèmics i de model docent que el procés de convergència europea dels ensenyaments superiors suposa, des de l'AEP veiem necessari fer algunes consideracions addicionals referents a la mobilitat d'estudiants i personal docent dins l'àmbit dels estats de la Unió Europea i el perill de tendir cap a l'uniformisme cultural que pot comportar. Així mateix, per a que la mobilitat pugui ser efectiva, també cal tenir presents alguns punts sobre l'aprenentatge d'idiomes a la universitat.

1.- Actualment, i amb el sistema de beques vigent, la mobilitat d'estudiants entre universitats queda restringida als estudiants amb rendes més elevades. Cal establir un sistema eficient d'ajudes que aconseguixi la igualtat d'oportunitats a l'accés als programes de mobilitat independentment del nivell econòmic de l'estudiant.

2.- Un altre impediment que restringeix la mobilitat a un sector reduït de l'estudiantat és la dificultat que suposa actualment l'aprenentatge d'idiomes. En aquest sentit, des de l'AEP exigim l'oportunitat d'estudiar idiomes a preu públic amb un sistema que garanteixi la igualtat d'oportunitats a l'hora d'accedir-hi. En concret, instem a la Generalitat de Catalunya, per mitjà dels departaments competents, per a que doti les Escoles Oficials d'Idiomes amb un nombre de places suficient per a que això succeeixi. Així mateix, demanem que es creïn escoles d'idiomes públiques a les universitats públiques catalanes. És intolerable que l'aprenentatge d'idiomes a la universitat es faci, com es el cas d'algunes universitats públiques catalanes, a través d'acadèmies privades i a preus excloents i elitistes.

3.- Des de l'AEP creiem imprescindible posar tots els mitjans per a evitar la tendència manifesta a uniformar els sistemes universitaris dels diferents estats de la Unió Europea. Es evident que calen uns criteris comuns si el que es vol es que aquests sistemes siguin homologables, però en tot cas s'han de preservar les diferents realitats nacionals, socials i culturals que trobem en aquests estats. Com a part integrant de la societat i formadora de l'esperit crític d'aquesta que es, la universitat es troba fortament arrelada a la nostra identitat com a poble. Això ha de ser considerat com una riquesa i no com quelcom a amagar sota una façana de multiculturalisme homogeneïtzador.

4.- Entenem que el català ha de ser la llengua vehicular de les nostres universitats, tant pels estudis de Grau com de Postgrau. En l'afany de captar estudiants, algunes de les nostres escoles i facultats ja s'estan plantejant oferir Postgraus en anglès i castellà, creiem sens dubte que aquesta postura és errònia i trenca amb la missió de servei de les universitats catalanes vers el seu país i la seva població.

5.- Donada la ja precària situació del català i preveient l'augment de mobilitat, les universitats catalanes hauran de fer un esforç per fomentar l'ús del català a les aules, informant degudament els nouvinguts de la realitat lingüística del país abans de venir i ampliant la oferta de les Escoles Oficials d'Idiomes. També serà necessari augmentar i promocionar cursos de català a tots nivells, gratuïts i reconeguts amb crèdits de lliure elecció.